

Økonomiministeriet

1. marts 2023

Samlenotat vedrørende rådsmødet (ECOFIN) den 14. marts 2023

- 1) Straksbetalinger i euro
KOM (2022) 546 2
Materialet er udarbejdet af Økonomiministeriet og Erhvervsministeriet
- 2) Implementering af genopretningsfaciliteten
KOM(2020)408, KOM(2022)231
Materialet er udarbejdet af Økonomiministeriet
- 3) Finanspolitiske retningslinjer for 2024
KOM-dokument foreligger ikke
Materialet er udarbejdet af Økonomiministeriet
- 4) Rådskonklusioner vedr. en reform af EU's finanspolitiske regler
KOM(2022) 583
Materialet er udarbejdet af Økonomiministeriet
- 5) Økonomiske konsekvenser af Ruslands invasion af Ukraine
KOM-dokument foreligger ikke
Materialet er udarbejdet af Økonomiministeriet
- 6) Internationale møder: Opfølgning på G20-møde for finansministre og centralbankchefer 23.-24. februar og forberedelse af G20- og IMF-møder 12.-14. april 2023
KOM-dokument foreligger ikke
Materialet er udarbejdet af Økonomiministeriet
- 7) Decharge for regnskabsåret 2021
KOM-dokument foreligger ikke
Materialet er udarbejdet af Økonomiministeriet og Finansministeriet
- 8) Rådets budgetretningslinjer for 2024-budgettet
KOM-dokument foreligger ikke
Materialet er udarbejdet af Økonomiministeriet og Finansministeriet

Dagsordenspunkt 1: Straksbetalinger i euro

KOM (2022) 546

1. Resume

Rådet forhandler aktuelt om et forslag til forordning om straksbetalinger i euro fremsat af Kommissionen i oktober 2022. Sagen er ikke på dagsordenen for ECOFIN 14. marts 2023. Formandskabet sigter efter enighed i løbet af 1. halvår 2023. Der er endnu ikke fremlagt et kompromisforslag.

Ved en strakskreditoverførsel (herefter straksbetaling) flytter en udbyder af betalingstjenester, typisk et pengeinstitut, midler fra betalers til betalingsmodtagers konto inden for få sekunder, alle dage på året og på alle tidspunkter af døgnet. Det adskiller sig fra almindelige betalinger, som normalt gennemføres den følgende bankdag. En straksbetaling kan både gennemføres indenlands og på tværs af grænser.

Forslaget indebærer bl.a., at det gøres obligatorisk for pengeinstitutter i alle EU-lande at udbyde straksbetalinger i euro, såfremt de tilbyder almindelige betalinger i euro, uanset om landene har euroen som valuta eller ej og uanset institutternes størrelse. Derudover begrænses gebyrer for straksbetalinger i euro.

Forslaget indeholder også et krav om, at pengeinstitutterne skal tilbyde en løsning, hvorved en kunde kan kontrollere om navnet på kontohaver og kontonummer stemmer overens, før en straksbetaling godkendes (IBAN-verifikation). Yderligere indeholder forslaget et nyt system til screening af kunder op imod EU's sanktionsliste.

Formålet med forslaget er at udbrede muligheden for straksbetalinger i euro mellem EU-landene, herunder også for EU-lande med anden national valuta end euro, bl.a. Danmark. Udbredelsen af straksbetalinger skal bl.a. medvirke til at gøre euroen mere effektiv som betalingsmiddel, frigøre midler hurtigt til betalingsmodtager samt øge innovation og konkurrence.

Regeringen ser positivt på forslagens formål om at styrke det indre marked, understøtte digital innovation og fremme effektive og rettidige betalinger samt konkurrence til fordel for forbrugerne. Der arbejdes for, at forslaget er proportionalt, giver merværdi og tager tilstrækkelig højde for ikke-eurolande som Danmark. En mulig konkret løsning kan være, at det alene bliver institutter, der tilbyder konti denomineret i euro, der omfattes af forordningen. Alternative løsninger, der vurderes som proportionale, vil også kunne overvejes.

Regeringen finder det helt centralt, at EU-landene ikke forpligtes til at indføre administrative bøder, og arbejder for, at et kommende kompromisforslag vil ændre på forslaget fra Kommissionen om indførelse af administrative bøder.

Regeringen finder det vigtigt, at forslaget er foreneligt med et fortsat højt niveau for beskyttelse mod hvidvask og omgælse af sanktioner.

Endelig mener regeringen, at implementeringsperioden for forslaget bør være tilpas til en ordentlig og kontrolleret overgang til nye systemer og nye services.

2. Baggrund

Kommissionen præsenterede den 26. oktober 2022 forslag til forordning om straksbetalinger i euro. En straksbetaling er en betaling, eksempelvis via netbank, hvor midlerne flyttes fra betalers til betalingsmodtagers konto på få sekunder, alle dage på året og på alle tidspunkter af døgnet. Det adskiller sig fra almindelige betalinger, som typisk gennemføres den følgende bankdag. En straksbetaling kan både gennemføres indenlands og på tværs af grænser.

I EU findes der allerede et system til straksbetalinger i euro, men brugen er begrænset, idet kun 13 pct. af overførslerne i euro i 2021 var straksbetalinger. Nogle EU-lande har desuden deres egne nationale systemer til straksbetalinger i deres egen valuta. Det gælder bl.a. Danmark, som med Straksclearingen¹ har et system til afvikling af straksbetalinger i danske kroner i Danmark.

Betalingstjenestedirektivet ("Payment Services Directive" – PSD2) regulerer allerede forbrugerbeskyttelse i forbindelse med betalinger, herunder straksbetalinger, og vil fortsat gøre det efter forslagets ikrafttræden.

EU-regler for grænseoverskridende betalinger fra 2021 ("Cross-Border Payments Regulation" – CBDR2) fastlægger regler om priser for grænseoverskridende betalinger i euro og for indenlandske betalinger af en tilsvarende type i national valuta, herunder almindelige betalinger og straksbetalinger. Betalingstjenesteudbydere, fx pengeinstitutter, der tilbyder straksbetalinger skal samtidigt sikre forebyggelse af svig, hvidvask og terrorfinansiering.

SEPA-forordningen ("Single Euro Payments Area" – SEPA) fastsætter tekniske og forretningsmæssige krav til alle betalinger i euro. Straksbetalinger i euro er en ny kategori af betalinger og tilføjes som en ændring til SEPA-forordningen samt forordningen for grænseoverskridende betalinger.

Retsgrundlaget for forslaget er artikel 114 i Traktat om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF). Europa-Parlamentet og Rådet er medlovgivere. Rådet træffer beslutning med kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

Formålet med forslaget er at udbrede straksbetalinger i euro i EU, herunder også for EU-lande med anden national valuta end euro. Udbredelsen af straksbetalinger

¹ Straksclearingen er et af de danske systemer til clearing og afvikling af detailbetalinger. I Straksclearingen har pengeinstitutternes kunder mulighed for at foretage konto til konto-overførsler, fx via netbank, der er modtageren i hænde, umiddelbart efter overførslen er foretaget. De såkaldte straksoverførsler har en øvre beløbsgrænse på 500.000 kr. og kan foretages døgnet rundt alle årets dage. Pengeinstitutterne kan dog vælge af fastsætte lavere beløbsgrænser.

skal bl.a. medvirke til at gøre euroen mere effektiv som betalingsmiddel, frigøre midler hurtigt til betalingsmodtager samt øge digital innovation og konkurrence.

Forslaget består af seks elementer:

- Obligatorisk udbud af straksbetalinger i euro
- Begrænsning på gebyrer for straksbetalinger i euro
- Pligt til kontrol og underretning af betalingsoplysninger (IBAN-verifikation)
- Screening af straksbetalinger for EU-sanktioner
- Sanktioner for betalingstjenesteudbydere
- Ikrafttræden

Obligatorisk udbud af straksbetalinger i euro

Udbydere af betalingstjenester, typisk pengeinstitutter, der tilbyder deres kunder almindelige betalinger i euro, pålægges en pligt til også at tilbyde deres kunder at modtage og sende straksbetalinger i euro. Denne forpligtigelse omfatter alle EU-lande, uanset national valuta, og alle udbydere, uanset størrelse.

For at et pengeinstitut kan tilbyde straksbetalinger i euro, er det en forudsætning, at instituttet enten er direkte eller indirekte deltager i systemet for straksbetalinger af euro. En direkte deltager har en centralbankkonto inden for euroområdet. Har et pengeinstitut ikke en sådan konto, fordi det har hjemland i et EU-land uden for euroområdet, kan instituttet være såkaldt indirekte deltager via et andet pengeinstitut, som har hjemland i et euroland eller har en centralbankkonto inden for euroområdet. Det er således en forudsætning for at kunne tilbyde straksbetalinger i euro, at den indirekte deltager kan indgå en kommerciel aftale med en direkte deltager om adgang til systemet. Der er kun én dansk bank, der i dag er direkte deltager i systemet for straksbetalinger i euro. De øvrige danske pengeinstitutter, som tilbyder almindelige betalinger i euro, vil derfor i givet fald skulle indgå en kommerciel aftale om adgang for at leve op til forslaget krav. Forslaget fastsætter ingen rettigheder eller forpligtelser om indgåelse af sådanne aftaler. Det vil afhænge af markedsudviklingen, om der er banker, der vil tilbyde denne indirekte adgang til de pengeinstitutter, der har behov for det, samt hvad vilkår og priser vil være.

Begrænsning på gebyrer for straksbetalinger i euro

Gældende regler (forordningen om grænseoverskridende betalinger) indebærer, at der ikke må kræves højere gebyrer for grænseoverskridende betalinger i euro end for indenlandske betalinger af den tilsvarende type i euro eller anden national valuta, der behandles af den samme betalingstjenesteudbyder. Forordningen forholder sig i dag ikke til straksbetalinger i euro. Forslaget indebærer, at straksbetalinger omfattes af forordningen.

Forslaget indfører et krav om, at betalingstjenesteudbydere ikke må kræve højere gebyrer for (indenlandske eller grænseoverskridende) straksbetalinger i euro end for almindelige (indenlandske eller grænseoverskridende) betalinger i euro eller almindelige betalinger i den nationale valuta i EU-lande, der ikke har euro (et såkaldt gebyrloft), *jf. tabel 1*. Kravet gælder for alle betalingstjenesteudbydere, der tilbyder straksbetalinger i euro til deres kunder. Formålet med forslaget er at gøre straksbetalinger i euro billigere og dermed mere attraktive.

Tabel 1
Illustration af potentielle effekter for gebyrer

Type af betaling	Almindelig betaling i national valuta	Almindelige betalinger i euro	Straksbetaling i national valuta	Straksbetaling i euro
Indenlandsk betaling	2 euro	2 euro	5 euro	2 euro eller mindre
Grænseoverskridende betaling	-	2 euro		2 euro eller mindre (i stedet for 5 euro)

Anm.: De angivne gebyrer er alene til illustration. **Ændringen med forslaget er markeret med gult.**

Kilde: Kommissionen og egen tilvirkning.

Pligt til kontrol og notifikation af betalingsoplysninger (IBAN-verifikation)

Der fastsættes en pligt for betalingstjenesteudbydere til at tilbyde en løsning, hvorved en kunde kan kontrollere, at der er overensstemmelse mellem betalingsmodtagerens navn og kontonummer (betalingskontoidentifikationskode eller IBAN) ved straksbetalinger i euro. Der findes endnu ikke en løsning til at udføre denne kontrol, hvilket er en nødvendighed for at kunne efterleve kravet. Forordningen indeholder ikke et forslag til, hvordan løsningen skal udformes og forholder sig heller ikke til evt. gebyrer forbundet med tjenesten.

Screening af brugere for EU-sanktioner

I forslaget indgår en ny screeningsmetode, da den nuværende praksis for almindelige betalinger, hvor man screener hver enkelte transaktion, står i vejen for straksbetalinger i euro på tværs af EU. Derfor fastsættes en pligt til, at de afsendende og modtagende betalingstjenesteudbydere, fx pengeinstitutter, dagligt skal screene deres kunder i forhold til EU's sanktionsliste². Hvis en kunde er omfattet af EU's

² EU's sanktionsliste under artikel 215 i EUF-traktaten: Økonomiske sanktioner over for tredjelande.

sanktioner, skal betalingstjenesteudbyderen indefryse aktiver og ikke stille penge-midler eller økonomiske ressourcer til rådighed for sådanne personer. Kommissionen fører en konsolideret liste over sådanne personer og enheder. Hensigten er at undgå at for mange straksbetalinger fejlagtigt bliver fanget i pengeinstitutternes sanktionsscreeningssystemer.

Den foreslåede screeningsproces og forpligtelse gælder dog kun EU's sanktionsliste. Dermed undtager forslaget ikke betalingstjenesteudbydere fra at screene for personer på fx FN's sanktionsliste, nationale sanktionslister eller tredjelandes sanktionsliste.

Sanktioner for betalingstjenesteudbydere

EU-landenes muligheder for at sanktionere betalingstjenesteudbyderes overtræ-delse af kravene i forslaget skal være effektive og stå i et rimeligt forhold til over-trædelsernes grovhed og have afskrækkende virkning. Med forordningsforslaget lægges der op til at fastsætte krav om indførelse af administrative bøder og mini-mumsniveauer for sådanne bøder for overtrædelse af enkelte bestemmelser i for-ordningen. EU-landene skal underrette Kommissionen om fastsatte sanktioner.

Ikrafttræden

Forordningens krav om modtagelse og afsendelse af straksbetalinger i euro træder i kraft hhv. 6 og 12 måneder efter offentliggørelse i EU-tidende, dog 30 og 36 må-neder for EU-lande, der ikke har euro som national valuta. Indførelsen af de for-skellige krav vil ske forskudt, herunder også for betalingstjenesteudbydere, der er etableret inden for eller uden for euroområdet.

4. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet er medlovgiver på forslaget. Europa-Parlamentet har endnu ikke fastlagt sin holdning til Kommissionens forslag.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at det alene er EU-regler, der kan regulere og integrere grænseoverskridende betalinger i EU. Desuden består forslaget alene af ændringer til eksisterende EU-regulering.

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering og finder, at forslaget er i overens-stemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret og lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vedrører ændring af forordning 260/2012 (EU) om tekniske og forret-ningsmæssige krav til kreditoverførsler og direkte debiteringer i euro (SEPA-for-ordningen) samt forordning 2021/1230 (EU) om grænseoverskridende betalinger. Forordningerne har direkte virkning i Danmark.

7. Økonomiske konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget til forordning vil være direkte gældende i Danmark. Dog skal der fastsættes regler i national lovgivning om sanktioner ved overtrædelse af forordningen.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have direkte statsfinansielle konsekvenser.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter holdes inden for berørte ministeriers eksisterende bevillinger, jf. budgetvejledningens pkt. 2.4.1.

Forslaget kan indebære nye tilsynsopgaver og udgifter for Finanstilsynet, der er finansieret ved afgifter på de finansielle virksomheder under tilsyn.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget forventes at medføre øgede omkostninger for betalingstjenesteudbydere i den finansielle sektor, jf. afsnit om erhvervsøkonomiske konsekvenser. Samtidig kan forslaget have positive effekter for virksomheder, der vil afsende og modtage straksbetalinger i euro.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget forventes at medføre væsentlige økonomiske- og administrative omstillingsomkostninger for betalingstjenesteudbydere. Der er i Danmark 64 pengeinstitutter og 23 betalings- og e-pengeinstitutter, som med Kommissionens forslag bliver omfattet af forslagets krav om straksbetalinger i euro, fordi disse institutter allerede tilbyder almindelige betalinger i euro. Det er uklart, hvilke tekniske forudsætninger, som betalingstjenesteudbydere skal implementere for at leve op til kravene i forslaget, hvorfor det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at foretage en nærmere konsekvensvurdering.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser følger af bl.a. forpligtigelsen til at modtage og sende straksbetalinger i euro, begrænsning på gebyrer, kontrol af betalingsoplysninger og forpligtigelse til sanktionsscreening.

For en uddybning af forslagets mulige erhvervsøkonomiske konsekvenser henvises til grund- og nærhedsnotat.

8. Høring

Forslaget har været i skriftlig høring i EU-Specialudvalget for den finansielle sektor. Finans Danmark (FIDA), Nationalbanken (NB), og Forbrugerrådet TÆNK (TÆNK) afgav høringssvar. For uddybning af høringssvarene henvises til grund- og nærhedsnotat af 6. december 202.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget drøftes på teknisk niveau i rådsarbejdsgruppen. Det er generelt blevet hilst velkommen af EU-landene, som overordnet er enige med Kommissionen i formålet med og potentialet i forordningen.

Flere lande mener dog, at verifikation af betalingsoplysninger (IBAN-verifikation) ved straksbetalinger skal være gratis, da det ellers kan afskrække brugen.

Endvidere har mange lande rejst spørgsmål til forslagets tilgang til sanktionsscreening, dvs. daglig screening af kunder, som strider mod nuværende måde at screene på, hvor transaktioner screenes enkeltvis. Der har også været rejst spørgsmål blandt landene ift. forslagets afgrænsning af screening til EU's sanktionsliste, da forslaget ikke inkluderer eller adresserer andre væsentlige sanktionslister, fx nationale lister og tredjelandslister.

I forhold til forslagets loft på gebyrer for straksbetalinger i euro har en række lande ytret bekymring om, at forslaget kan bidrage til en generel prisstigning på alle betalinger, hvilket kan have en bredere modsatrettet effekt inden for udvikling af betalingsmarkeder på tværs af EU.

En lille gruppe lande uden for euroen har rejst udfordringer, der opstår i forbindelse med at udbyde straksbetalinger i euro, hvis en betalingstjenesteudbyder har hjemsted uden for euroområdet, og dermed ikke har direkte adgang til en centralbankkonto inden for euroområdet.

Endelig finder de fleste lande ikrafttrædelsesperioderne for korte henset til behovet for teknisk at være forberedt på at kunne tilbyde straksbetalinger i euro.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen ser positivt på forslagets formål om at styrke det indre marked, understøtte digital innovation og fremme effektive og rettidige betalinger samt konkurrence til fordel for forbrugerne.

Da forslaget vedrører straksbetalinger i euro, finder regeringen det vigtigt, at der generelt tages højde for forskelle mellem EU-lande i og uden for euroområdet.

Regeringen finder det derfor centralt, at forslaget er proportionalt ift. hvilke virksomheder, der omfattes, henset til de væsentlige økonomiske og administrative omkostninger, som forslaget forventes at medføre for betalingstjenesteudbydere i Danmark. Regeringen finder det vigtigt, at der findes en proportional løsning, som vil sikre hensyn til både at opnå forslagets formål og til administrative byrder for institutterne. En mulig konkret løsning kan være, at det alene bliver institutter, der tilbyder konti denomineret i euro, der omfattes af forordningen, hvorved institutterne kun bliver omfattet af kravene, hvis de træffer en forretningsmæssig beslutning om at tilbyde konti denomineret i euro. Alternative løsninger, der vurderes som proportionale, vil også kunne overvejes.

Regeringen finder det helt centralt, at EU-landene ikke forpligtes til at indføre administrative bøder. Regeringen arbejder derfor for, at et kommende kompromisforslag vil ændre på forslaget fra Kommissionen og give EU-landene valgfrihed i forhold til typen af sanktioner, der skal anvendes over for betalingstjenesteudbydere, der ikke overholder forslagens krav.

Regeringen finder det positivt, at forslaget indfører muligheden for IBAN-verifikation og en tilpas ramme for dette. Det skal dog foregå i henhold til princippet om teknologineutralitet, så rammen ikke binder udviklingen af verifikationsløsningen til en specifik teknologi.

Det er vigtigt, at forslagens krav og processer er foreneligt med et fortsat højt niveau for beskyttelse mod hvidvask og omgåelse af sanktioner.

Endelig vil omstillingsperiode og frister for implementering i forslaget skulle give passende tid til en ordentlig og kontrolleret omstilling.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.